

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

15 oktober 2003

RAPPORT VAN DE VLAAMSE REGERING

**over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer
van de Vlaamse Gemeenschap in 2002**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heer Frans De Cock**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Marc van den Abeelen.

Vaste leden :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, de heren Johan De Roo, Erik Matthijs Eric Van Rompuy ;

de heren Frans De Cock, André Denys, Stefaan Platteau, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Herman De Reuse, Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Bruno Tobback ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

de heren Gerald Kindermans, Boudewijn Laloo, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Johan Weyts ;

de heren Marc Cordeel, Jul Van Aperen, mevrouw Erna Van Wauwe, de heer Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jean Geraerts, Christian Verougstraete ;

de heer Steve Stevaert, N... ;

de heer Jos Geysels ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Zie :

32 (2002-2003)

– Nr. 1 : Rapport van de Vlaamse regering

INHOUD

	Blz.
A. Inleiding door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie	4
B. Bespreking	6

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op dinsdag 7 oktober 2003 het rapport van de Vlaamse regering over het gevoerde beleid inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer van de Vlaamse Gemeenschap in 2002 (*Parl. St. VI. Parl. 2002-03, nr. 32/1*).

A. INLEIDING DOOR DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, RUIMTELIJKE ORDENING, WETENSCHAPPEN EN TECHNOLOGISCHE INNOVATIE

A.1. Inleiding

Het is goed dat het Vlaams Parlement in de beste omstandigheden zijn controlerol kan uitvoeren en hiertoe maximaal en transparant door de uitvoerende macht wordt geïnformeerd. Zeker als het een technisch en relatief complex aspect betreft van het dagelijks bestuur.

Daarom werd de jaarlijkse rapportering aan het Vlaams Parlement over de schuldpositie van de Vlaamse overheid reeds verankerd in artikel 13 van het kas-, schuld- en waarborgdecreet van 16 december 1997.

A.2. Aanpassing van het decreet van 16 december 1997

In uitvoering van de resolutie van het Vlaams Parlement van 23 mei 2001 heeft de Vlaamse regering op 14 maart 2003 een aanpassing van dit decreet van 1997 principieel goedgekeurd. Het voorontwerp ligt voor advies bij de Raad van State en zal vermoedelijk tegen dit jaareinde bij het Vlaams Parlement kunnen worden neergelegd.

De voorgestelde aanpassingen beogen onder meer :

- het ESR conform maken van de schulddefinitie ;
- het moderniseren van de normen.

Overnormering kan contraproductief zijn en zelfs leiden tot inefficiënt beheer. Bijvoorbeeld de zogenaamde norm van 10% schuld met vlottende rente ten opzichte van 90% vastrentende schuld. Het zou erg jammer zijn indien bijvoorbeeld een swapoperatie (van vaste naar vlottende rentevoet) speciaal moet worden opgezet

enkel en alleen om een theoretische norm te behalen, zonder daarbij enig bijkomend rendement te realiseren. Integendeel, men zal bijkomende kosten moeten maken om finaal een lager rendement te bekomen en dat alleen omdat het decreet een bepaalde norm heeft vastgesteld.

Daarom wordt het gebruik van operationele normen gekoppeld aan parameters zoals de schuldgraad. Een norm die nuttig en verantwoord zou zijn bij een zeer hoge schuldgraad is misschien veel minder evident bij een lage schuldgraad. Gelet op de ondertussen zeer lage schuldgraad van Vlaanderen is meer flexibiliteit en minder normen en regels geheel verantwoord en zelfs kostenbesparend ;

- het creëren van een procedure voor bijzondere financiële transacties.

Producten (zoals lease in – lease out) die als alternatief van "traditionele" leningen worden beschouwd, zullen door het nieuwe decreet gereguleerd zijn ;

- de afschaffing van het Vlaams Egalisatie Rente Fonds (VERF).

Het VERF werd in 1997 opgericht om onverwachte rente-opstoten te kunnen opvangen. Dit risico doet zich vooral voor bij schuld met vlottende rente. Vermits deze momenteel nog maar amper 10 percent uitmaakt van de totale schuld en de schuld bovendien ongeveer gehalveerd is, is het risico en meteen ook de bestaansreden van het VERF weggevallen.

Positieve verworvenheden van het decreet van 1997 blijven natuurlijk behouden, zoals de inrichting van de interne auditfunctie en de jaarlijkse rapportering over het schuldbeheer.

A.3. Wat zijn de belangrijkste blikvangers in het schuldrapport 2002 ?

A.3.1. De rentemarkten in 2002

Zowel in de Verenigde Staten als in Europa bleef de korte termijnrente gedurende de eerste drie kwartalen van 2002 stabiel. Begin november 2002 kwam hier verandering in toen de Federal Reserve besliste haar basistarief met 50 basispunten te verlagen tot 1,25 %, meteen het laagste peil sinds juli 1961. Een maand later volgde de Europese Centra-

le Bank. Zij verlaagde haar basisrente, eveneens met 50 basispunten, tot 2,75 %.

De Europese langetermijnrente zakte weg onder de drempel van 4 % onder druk van een zwak presterende economie en het sombere beursklimaat. Ook de Amerikaanse langetermijnrente kende in 2002 een daling. De Europese langetermijnrente bleef evenwel op een hoger peil dan de Amerikaanse. De rentecurve werd vlakker, maar met een renteverskil van minstens 150 basispunten toch nog altijd zeer positief.

A.3.2. *Het kasbeheer in 2002*

In 2002 werd vooral aandacht gegeven aan de continuïteit in het beleid. Vanaf juli 2002 werden aan de gemeenten en provincies opnieuw en voor het tweede jaar op rij voorschotten uitbetaald op de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Deze regeling werd voor het eerst ingevoerd in juli 2001 en wordt door de gemeenten sterk op prijs gesteld omwille van de stiptheid en van de regelmatigheid in hun ontvangsten. In 2001 betekende dit nog een zware prefinancieringslast voor de Vlaamse Gemeenschap die evenwel ten goede kwam van de lokale besturen. Maar door een sterk opgedreven in-kohiering en inning resulteerde de voorschottenoperatie in 2002 tot een kasverbetering zowel voor de lokale besturen als voor de Vlaamse Gemeenschap.

De tijdelijke kasoverschotten werden tegen de meest optimale voorwaarden belegd en gaven in 2002 een mooie beleggingsopbrengst van 25.852,58 duizend euro bij de Vlaamse Gemeenschap en van 1.676,09 duizend euro bij het Centraal Financieringsorgaan (CFO).

Om te voldoen aan de Europese normen van het stabilisatiepact moest de Vlaamse regering bij het jaareinde 2002 in ESR-termen een resultaat kunnen voorleggen van + 198 miljoen euro. De Vlaamse regering deed beter ! Het jaar 2002 werd afgesloten met een saldo (ontvangsten 2002 – uitgaven 2002) van + 226,3 miljoen euro. Zo heeft de Vlaamse regering bewezen dat zij ook in moeilijker omstandigheden uitvoering kan geven aan een sluitende begroting. De belangrijke belastingshervormingen zoals de afschaffing van het kijk- en luistergeld en de vermindering van de tarieven van de registratierechten en de lagere ontvangsten ingevolge de tegenvallende conjunctuur, werden kortdaat opgevangen door een strenge bewaking van de uitgaven.

Ook de kas van de Vlaamse Gemeenschap vertoonde op het einde van 2002 een overschot van 219,9 miljoen euro, waarvan 185,1 miljoen euro tijdelijk werd belegd. Het saldo op de zichtrekening bij de kassier bedroeg 34,8 miljoen euro.

A.3.3. *Het schuldbbeheer in 2002*

Met het kasoverschot werd de schuld van de Vlaamse Gemeenschap verder afgebouwd.

De in het regeerakkoord vooropgestelde halvering van de schuld op 5 jaar tijd – wat voor onmogelijk werd gehouden – wordt met zekerheid gehaald.

Op het einde van 2002 is de schuld gedaald naar 3,88 miljard euro. Op het einde van 1999 bedroeg de schuld nog 6,09 miljard euro.

De totale schuld einde 2002 van 3,88 miljard euro is verdeeld over 2,14 miljard euro directe schuld en 1,74 miljard euro indirecte schuld. De indirecte schuld bestaat nu nagenoeg uitsluitend (98 %) uit de ALESH-schuld.

Voorts is de schuld door het decreet van 1997 onderworpen aan een aantal normen. Zo mag de directe en indirecte schuld tegen vlottende rente in totaliteit niet minder dan 10 percent en niet meer dan 30 percent bedragen van de totale uitstaande schuld. Einde 2002 bedroeg de ratio 9,73 % vlottend / 90,27 % vast. In oktober 2002 kwamen twee renteswaps op eindvervaldag. En zo werd 24,789 miljoen euro omgezet van vast naar vlottend en kon de benedengrens van 10 % nipt niet worden gerespecteerd. Het werd echter niet opportuun geacht bijkomende financiële kosten te genereren om een norm te halen die destijds werd vastgelegd op basis van theoretische beschouwingen in een totaal andere schuldpositie.

A.3.4. *Vlaams Egalisatie Rente Fonds in 2002*

Einde 2002 werd opnieuw de afrekening gemaakt tussen de forward-rentevoeten die werden gebruikt bij de begrotingsopmaak en de in werkelijkheid toegepaste rentevoeten. In uitvoering van de overeenkomst met het VERF werd 22,594 miljoen euro teruggestort in de algemene middelen van de Vlaamse Gemeenschap.

A.3.5. *Waarborgbeheer in 2002*

Bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij werd het door het Vlaamse Gewest gewaarborgd gedeelte

van de leningen opgetrokken van 90 % naar 100 %. Hierdoor werd de gewestwaarborg op gelijke voet gebracht voor alle leningen aangegaan in het kader van de sociale huisvestingssector en werd aan VHM de mogelijkheid geboden om betere voorwaarden te verkrijgen in het kader van haar financieringen op de kapitaalmarkt.

De totale gewaarborgde schuld bedraagt 6,219 miljard euro op het einde van 2002 tegenover 6,096 miljard euro op het einde van 2001.

A.3.6. Rating

Tot slotte wil de minister nog meegeven dat het ratingbureau Standard & Poor's in juli 2003 de Long Term Rating 'AA+' van de Vlaamse Overheid heeft herbevestigd. Daarmee behoudt Vlaanderen op internationaal niveau een uitstekende kredietwaardigheid, hetgeen tevens een bevestiging is van het feit dat Vlaanderen een gezond en voorzichtig financieel beleid voert.

De minister bedankt de ambtenaren van de administratie van de Vlaamse Gemeenschap die sinds drie jaar dit rapport volledig autonoom redigeren.

B. BESPREKING

B.1. Tussenkoms van de heer Eric Van Rompuy

De heer Eric Van Rompuy verwijst naar een citaat in het hier voorliggend rapport (laatste alinea van pagina 28) :

"Ook op het einde van 2002 werden de saldi van de dotaties bewust niet overgemaakt aan de instellingen omwille van een dubbele reden : vooreerst was er geen liquiditeitstekort bij de instellingen en tegelijkertijd kon de Vlaamse Gemeenschap zo haar engagement t.o.v. de federale overheid in het kader van het Europese stabilisatieprogramma waarmaken."

Volgens de spreker bewijst dit citaat een stelling die hij sinds begin 2003 verdedigt – en die steeds door de Vlaamse regering werd ontkend – namelijk dat de Vlaamse regering eind 2002 de saldi van de dotaties aan de Vlaamse openbare instellingen bewust niet heeft overgemaakt aan de Vlaamse openbare instellingen en dit om haar begrotingsresultaat op te smukken. Door deze ingreep kon de Vlaamse regering haar engagement ten opzichte van de federale overheid in het kader van het Europese stabilisatieprogramma waarmaken.

Deze stelling was ook terug te vinden in een brief van het Rekenhof die uiteindelijk nooit aan het Vlaams Parlement werd overgemaakt en in een rapport van de Hoge Raad van Financiën daterend van de zomer van 2003.

De minister antwoordt dat hij achter de geciteerde paragraaf staat en het een daad van goed bestuur vindt. De schatkistpositie van de Vlaamse Gemeenschap is in oktober 2003 structureel positief. In de eerste week van oktober (1 tot 7 oktober) belegde de Vlaamse Gemeenschap op weekbasis 1,048 miljard euro. De minister pleit er ten slotte voor kasresultaten en begrotingsresultaten niet met elkaar te verwarren.

De verslaggever,

De voorzitter,

Frans DE COCK

Marc VAN DEN ABELEN